Királyrét

kisdobos

1977. MÁRCIUS

Konczek József

MÁRCIUS

Népünk három tavaszáról
szóljatok dalok.
Lobogjatok vörös zászlók
s nemzeti lobogók.
Az első március
Kossuth és Petőfi
lángoló szavait
forró szívét őrzi.
Vöröskatonák dalától
zeng-zúg a második
Csillagosok proletárok
vívják harcait.
S csillagos homlokú
szovjet katonák
űzik el a háborút,
győzik le a halált.
Ez a két zászló
együtt lobogjon.
Énekünk a szabadságról
s tavaszokról szóljon.

Krúdy Gyula

A Bogárka csacsija

Bogárka — senki sem találná ki — dobos volt. Mégpedig abban a zászlóaljban, amelyet neveztek volt branyiszkói zászlóaljnak is. Ez a sereg vette be a hegyet szuronyrohammal.

Bogárka olyan kistermetű férfiú volt, hogy látni sem lehetett, ha a sereg vonult. Elveszett a széles vállú, megtermett honvédek között. Csak abból lehetett tudni, hogy Bogárka is a csapattal megy, hogy a dobolását hol innen, hol amonnan lehetett hallani. Mert nem tudott ám mindig lépést tartani a sereggel. Elmaradozott, mint egy fáradt kiskutya. A dobverő azonban ilyenkor sem állott meg kezében. Sőt annál inkább verte a dobot, hogy itt van, a közelben, amint kifújja magát, nyomban utoléri a sereget.

Egy estén elhatározta a vezér a branyiszkói hegy bevételét. Csendes súgás-búgás volt a táborban, mindenki készülődött a hajnali rohamra. Nagy dolog lesz az. Ágyúkkal megrakott hegyet elfoglalni. Még a legbátrabbaknak is dobogott a szíve. Aztán egyszerre olyan csend lett a táborban, mintha mindenki hirtelen elaludt volna.

— Fiúk — mondta hajnaltájt a zászlóalj parancsnoka —, mindig elöl voltunk. Most is mi legyünk az elsők a hegyen. Roham, folytonos roham felfelé.

— Igen ám, de nincs dobosunk, Bogárka nem tud velünk lépést tartani — mondta valaki.

— Hagyjuk itthon Bogárkát, majd megleszünk dobos nélkül is — felelt a parancsnok.

Összeszorult erre a szíve a dobosnak.

Idáig részt vett minden dicsőséges harcban, és most a legdicsőbből maradjon ki?

Megragadta a parancsnok kezét:

— Kapitány uram, ígérem, hogy nem maradok el a csapattól!

1919. március 21-én

kikiáltották hazánkban a Tanácsköztársaságot. Csaknem ezzel egy időben alakult meg Budapesten, a Rottenbiller utcai iskolában a Marx Károly úttörőcsapat. Ők voltak a legelső úttörők. Egy korabeli jelentésben ezt olvashatjuk:
„A Magyar Tanácsköztársaság területén ez idő szerint körülbelül 40 úttörőcsapat működik, mintegy 8000 taggal. A csapat tagjai hetenként kétszer jönnek össze saját úttörő otthonukban... Legjobb úttörőmestereink és úttörőink bevonultak a Vörös Hadseregbe és közülük többen hősi halált haltak a proletariátus szent ügyéért. Hálás kegyelettel őrizzük a kötelességteljesítés, önfeláldozás terén is »jó munkát« végzett úttörő testvéreink emlékét."

— Hogyan tehetnéd azt, hisz oly aprók a lábaid, hogy nem tudsz rohanni.

— Majd kölcsönzök magamnak lábat. Kettő helyett négyet.

Egy fél óra múlva csöndes jeladás történt. Megindult Branyiszkónak a zászlóalj.

Hol a dobos?

Bogárka ott baktat a csapat oldalán, mégpedig szamárháton. Nyakában a dob. A szürke csacsi pedig olyan vígan emelgette a hegyi úton a lábait, hogy öröm volt nézni.

Bezzeg nem maradt el ám most Bogárka.

A csapat elejére nyargalt a szamáron, és mikor felbukkant az első napsugár a hegyek mögött, megperdítette a dobot. A hegyen megdördültek az ágyúk.

Ment, ment a csapat felfelé. Bogárka mindenütt legelöl, és verte a dobot, hogy visszhangzottak a sziklafalak.

Egyszerre azonban hirtelen elhallgatott a dob.

A csacsi, szegény, térdre esett. Golyó érte a zászlóalj szamarát. Bogárka nagyot hemperedett az úton.

De a következő pillanatban talpra ugrott. Félúton csak nem maradhat el csapatától.

Biczó Györgynek hívták a legvállasabb honvédet.

Bogárka a mókus fürgeségével mászott fel a Biczó vállára.

— Pajtás, vigyél, én majd dobolok.

És az erős honvéd vitte a kis dobost fel, fel a hegyre, a diadalba, a győzelembe.

Biczó uramat ezután még öregember korában is „Bogárka csacsijának" hívták, de nem haragudott érte.

Vida Győző rajza

Kisgyermek koromban,
régen,
kint laktunk
az erdőszélen.
A szünidőt
ó, de vártam!
Volt egy titkos
mesesátram.
Mesesátram,
fűzfasátram.
Ott tanyáztam
forró nyárban.

Gömbölyű volt
az a sátor.
Földig hajló
száz faágon —
mely zöld függönyt
vont köréje —
át-átcsillant
a nap fénye.
Onnan volt a
fényessége.
Lengtek lágyan
a fűzágak,
körülölelték
a sátrat,
s halkan
suttogtak
egymásnak.

Sejtelmes volt
az a sátor.
Csak én tudtam
sok titkáról.
Függönyfalán
száz ajtaja.
Jöttem-mentem
ki-be rajta.
Hűs füvére
heveredtem
meséskönyvvel
a kezemben.
És ott ért a
nagy varázslat:
rossz királyok,
jó királyok,
törpék, manók,
óriások —
mind-mind
elevenné váltak.

Hogyan történt?
Elmesélem:
olvastam egy
könyvet éppen,
gyönyörködtem
a sok képben.
Hát a mesehősök
sorban
megjelentek
a sátorban.
Jött a király
ijedt képpel:
— Ó, jaj,
fellázadt
a népem!
Mind kórusban
kiáltozta:
— Nincs szükség a
királyokra!
Reng a trónus,
hej, alattam,
nem fürdöm már
tejben-vajban.
A végén még
a kenyerem
két kezemmel
kereshetem.
Ó, jaj nekem!
Ó, jaj nekem!

Orosz István rajza

Erzsébet

mesesátram

Bimbi jött be,
a bohóc.
Kese haja
kenderkóc.
— Fuss — szólt —
merre szemed lát!
S bukfencezve
odább állt.

Csendes lett a sátram újra.
De zaj támadt pár perc múlva.

Rókák jöttek,
egész falka.
Egynek csonka
volt a farka.
Egy nagy vizsla
leharapta.

Rókakirály szidta:
— Gyáva!
Szégyent hoztál
a fajtádra.
Elkotródj a
szemem elől,
amíg farkad
újra kinől.
Mind ügyeljen
a farkára! —
mordult dühvel
a rókákra.
— Mert aki nem —
hej, megbánja!

Lekókadt a
rókák kedve.
Csak pislogtak
megszeppenve.
Kisompolyogtak
szép sorban.
Egy sem maradt
a sátorban.

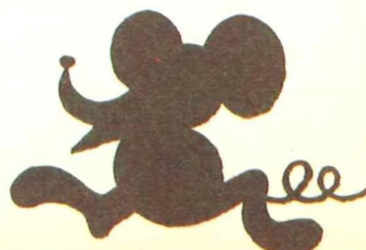
Lestem, ki a következő.
Kit varázsol sátram elő.

Sosem láttam
olyan szépet.
Tündérlány volt,
ki belépett.
Követte őt
egy rút sárkány.
Láng lövellt ki
orrán, száján.

— Megmentlek én!
— szóltam — szépen.
Te leszel a
feleségem.
Ám amikor
talpraszöktem,
becsukódott
meséskönyvem.
Eltűnt a lány,
el a sárkány,
nem is pillantottak
már rám.
Mindhiába voltam bátor.
Üres lett a mesesátor.

Kinyitottam
újra könyvem.
Ott termettek
mind előttem:
jó királyok,
rossz királyok,
törpék,
manók, óriások,
mesebeli
tündérlányok —
Megtelt velük
mesesátram.
Mesék szárnyán
messze szálltam.

Szepesi Jolán

Színes ceruzák

Barna

Barna-bársony
csillagocskák
bújtak
kicsi fejedbe
vándoroltak
vándoroltak
szemeidbe
kíváncsian
kiültek.

Kék

Kék a ceruzám.
Kék
nézd a ruhád.
Úszó felhők alatt
mély tenger hömpölyög
puhán,
csobban habosan
és kék
kék
kék
Nézd a ceruzám.

Fekete

Fekete a Buksi feje
szeme
füle
farka hegye.
Fekete az ég nagy szeme
terek
házak
kopár hegyek,
fekete a csönd is éjjel,
aludj hát míg jő a reggel.

Horváth Mária rajza

NAGY KATALIN

VICCES OSZTÁLY

Amikor én iskolába jártam, majdnem minden év elején írtunk dolgozatot nyári élményeinkről. Az enyém sose sikerült. Csak búsultam a nyár után, és ábrándoztam, hogyan lehetne visszaszökni a nagyanyámhoz a Tisza-partra. De ezt, ugye, mégse írhatja dolgozatba az ember.

Aztán egyszer nagyon sok minden történt velem a tanév első napján, akár dolgozatot is írhattam volna, de akkor már nem kellett. Ez pedig az a nap volt, amikor mint tanító mentem először iskolába. Messze laktunk az iskolától. A hosszú villamos-úton egyre csak arról ábrándoztam, milyen is lesz az én legislegelső osztályom, milyen lesz a találkozás?

A végállomáson szálltam le, arra-

felé kevés volt a ház. Egy üzem kerítése mellett mentem sokáig; nem találkoztam senkivel. Aztán hallottam, hogy valaki szalad utánam, ennek nagyon megörültem. Ahogy megfordultam, látom ám, hogy egy idegen kislány. No persze, ismerős itt nem lehet. A kislány — szeplős volt és nagyon szőke, lefékezett mellettem, barátságosan méregetett, közben fütyült.

— Ugye erre van az iskola? — kérdeztem teljesen fölöslegesen, mert már előző nap megnéztem kívülről.

— Igen. Tessék csak velem jönni! Nincs messze, ne tessék félni. Az a tornyostetejű, az.

— Hányadikba jársz?

— Harmadikba.

Most én kezdtem el fütyülni, mert nagyon megilletődtem, hogy első tanítványomat így elevenen megláttam. Nagyon közlékeny volt, táncolt egyet, hogy összeigazítsa a léptünket, aztán mesélt kérés nélkül.

— Tetszik tudni éppen ma jön hozzánk új tanító. Kíváncsiak vagyunk, milyen lesz. Tetszik tudni, majd megvicceljük. Két gyerek bebújik az íróasztal alá. Jó nagy íróasztal van a katedrán, beférnek. Aztán a tanító leül és megijed.

— És ugyan mit szól majd a tréfához?

— Hát éppen ez az! Mi is erre vagyunk kíváncsiak, hogy mit szól?

Az iskolakapuban elváltunk. A kislány elment a boltba kifliért, volt még idő nyolcig. Én megkerestem a tanári szobát.

Tanártársaim kedvesen fogadtak, mindenfélét kérdeztek, elláttak jótanácsokkal. Én pedig csak azt az egyet szerettem volna megtudni, mit kell tenni olyankor, ha az embert megvicceli az osztálya? Amikor becsöngettek, az öreg igazgatót éppen telefonhoz hívták. Az ajtóból szólt vissza, hogy ugye nem félek, ha nem kísér fel az osztályba. Mondtam, hogy nem félek.

Az osztály szép csendben fogadott. Felálltak, köszöntek, ahogy szokás, és néztek rám kitartóan, kíváncsian. Csak a szeplős kislány dermedt meg, amikor felismert. Ő nem szólt a találkozásunkról. Én sem.

Bemutatkoztam a gyerekeknek. Azonnal megláttam a két üres helyet. Mert az osztályban minden hely foglalt volt, csak az ablak mellett az első padban nem ült senki. Két táska tátogott ott árván, rendetlenül. Sebtében hagyhatták ott a tulajdonosok!

Gyorsan felléptem a katedrára. Leültem. Szorosan az asztal mellé húztam a széket. A két gyerek benn kuksolt az asztal alatt. Lábammal éreztem a ruhájuk anyagát. Vártam, hogy megijesszenek. De nem ijesztettek. Most mit csináljak?

Felolvastam a névsort. Úgy lehelte mindegyik a „jelen"-t, úgy álltak fel, olyan nesztelenül, mintha lepkék laknák a harmadik osztályt.

Auer Margit és Kalmár Béla nevére nem jött visszhang. Tehát ők ültek odalent. Éreztem, hogy valamelyik mocorog, biztosan elzsibbadt a lába.

— Sajnálom, hogy ezt a két gyereket nem láthattam...

Becsuktam a naplót. Az osztály dermedten hallgatott.

— Ugyan hol lehetnek? — néztem szembe velük.

— Úgyis tetszik azt már tudni — emelkedett fel egy fiú a hátsó sorokból röstelkedve.

— Tudom.

— Akkor meg miért nem mennek a helyükre már?! — rikoltott valaki türelmetlenül.

— Mert nem férünk ki a tanító nénitől — fortyant föl az asztal alatt az egyik lakó.

Felharsant az osztályban a nevetés.

Akkor lépett be az igazgató. Hófehér hajával jóságos Télapóra emlékeztetett.

— Üljetek le, gyerekek! — mondta kedvesen. Indult az íróasztal felé, le akart ülni ő is, ha csak egy percre is, ez már így szokás. De én megelőztem. Visszazökkentem a székre gyorsan és nagyon neveletlenül én magam.

Az igazgató rámcsodálkozott. Nem értette szegény, miért nem engedem őt az íróasztal közelébe. Néhány percig maradt csak, néhány év eleji tennivalót közölt az osztállyal. Mielőtt kiment, megkérdezte:

— Nem hiányzik senki?

— Nem hiányzik senki — feleltem én nagyon gyorsan, szabályosan, és akkor már fel mertem állni.

Alighogy becsukta az ajtót, már mászott is elő a két asztallakó önként és bömbölve. Még ki se értek egészen, még négykézláb volt az egyik, már kérték a bocsánatot szaporán.

— Miért akartatok megijeszteni? — kérdeztem majdnem részvéttel.

— Én nem akartam. Nem is akartam bemászni — szipogott a kislány.

— Hát akkor?

— Nekünk kellett. Mi vagyunk a legkisebbek.

A fiú villámló szemekkel nézett az osztályra. Sokáig készülődött, valamit mondani akart, azt láttam rajta.

— Buta vicc volt — összegezte végül a véleményét.

— Szerintem is — mondtam, és előkerestem a zsebkendőmet. A kislány még mindig sírt, neki adtam. A könnyei mögül aprólékosan megnézte a zsebkendő mintáját, aztán megnyugodva beletrombitált.

Fazekas László

Nyári emlék

A mohoson nő a csarab,
az Öreghegy csúcsa alatt.
Ott szedtük a sok vargányát —
bizony.

Az elsőt Eszter találta,
így lett gombakirály lánya.
Nagy méltóság, szép dicsőség —
bizony.

A Hegytónál uzsonnáltunk,
ízes szamócát találtunk,
mind leszedtük, mind megettük —
bizony.

A vén tölgynél megpihentünk.
Hol van Marci? Itt volt! Eltűnt.
Vackort majszol fenn a lomb közt —
bizony.

A vadlesbe is fölmásztunk,
bámészkodtunk, nem vadásztunk.
Nyulat láttunk, őzet, szarvast —
bizony.

Szarvas nyomon, csepütésben
csörtettünk a napsütésben,
alkonyattal értünk haza —
bizony.

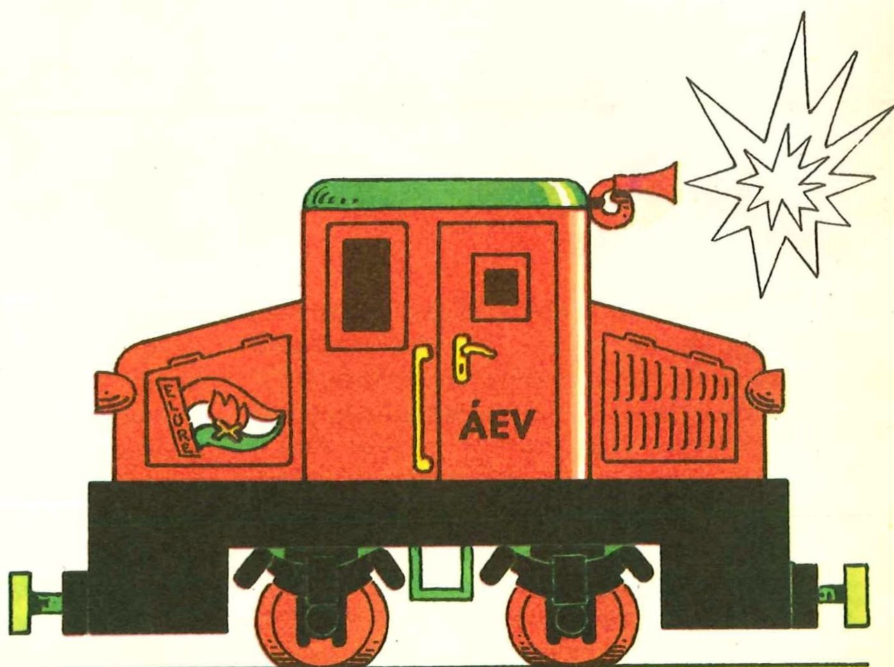
Hagymát vágtunk, pirítottunk,
bogrács alá tüzet raktunk.
Gombapörkölt jó vacsora —
bizony.

Ezer csillag, telehold-tál,
tücsökszóval múlik a nyár,
egyik nap a másik után —
bizony.

Józsa Teréz

A megbízható paripa

„1976. február: Pest megye KISZ-esei megkezdték a királyréti erdei kisvasút felújítását" — adták hírül a napilapok. A fiatalok bozótot nyestek, gallyaztak, lombtalanítottak, krampácsoltak és betonoztak. A szerelvényeket is gondjaikba vették. Az úttörőmozgalom harmincadik születésnapján, amikorra a tizenkétmillió forintot érő, hatalmas munka elkészült, tízezer ifjúkommunista érezte az ajándékozás örömét.

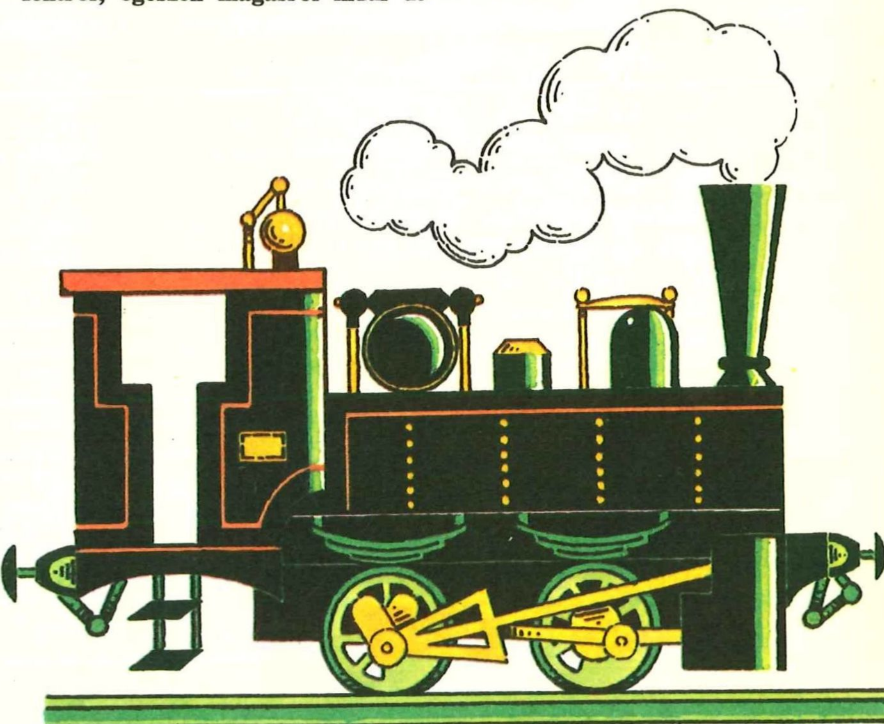

A végállomáson, Kismaroson már vár az élénkpiros kisvasút, de azért nyugodtan szemügyre vehetjük a környéket. A modern állomásépületet, a KISZ-esek tiszteletére emelt emlékkövet, a remek kis parkot és az 1800-as évekből átmentett nyugdíjas mozdonyt, amely a körülötte rajzó gyerekeknek maga a rejtelem. Aztán a Börzsönyi Úttörővasút vidám kocogásba kezd. Morgónál, az első állomáson néhány másodpercre abbahagyja. Fülelünk. Semmi morgás. Csak a lágy zöldekbe burkolt dombok és a mackó-barna faházak fogadják az érkezőt.

— Kisdobos állomáshely következik! — kiált a kalauz. Civilben szokolyai úttörő. Pontosan bemondja Börzsönyliget és Krónikás közeledtét is. Itt elmaradnak a faházak. A megbízható paripa Szokolya felé üget. A faluban kétszer kell megállnia, annyi a felszálló. Kincskereső és Tábortűz állomáson tart még egy-egy rövidke pihenőt a kisvasút, és máris befut Királyrétre.

— Végállomás! — ugrik le fürgén a kalauz.

Visszafelé kevesebb az utas, de senki sem unatkozik. Versenyt fut velünk a patak. Nem a Széppatak, amely fentről, egészen magasról indul útnak, csak annak egyik elbitangolt gyermeke. Neve nincs, de pont olyan szép, mint az anyja. Akárki megláthatja.

Vida Győző rajzai

Joó Katalin: A város nem felejt

1918-at írtak abban az esztendőben, az első világháború negyedik esztendejét. Tábori levelezőlapok és gyászkeretes értesítések jöttek a frontról... Nehéz volt az élet: a pénz egyre kevesebbet ért, az élelmet jegyre adták.

A fehérbarátok váci templomának tornyában szagosmisére zengett a harang. A város főterén körbesétáltak az emberek. A hölgyek földet söprő szoknyákban méltóságteljesen suhantak. Úgy illett, hogy még csak a selyemharisnyás bokájukat se pillanthassa meg idegen. Kéttenyérnyi, csupa-csipke napernyők libegtek a fejek felett.

— Hallom, hazaengedték a Mathejka fiút! — mondta az egyik hölgy.

Gyorsan híre ment ennek a városban. Nagy dolog volt ez; először is a fronton hadifogságba került, aztán a nemzetközi Vöröskereszt cseréket javasolt. Így a foglyok közül sokan hazatérhettek.

— Szegény édesanyjának nem könnyű az élete... ötéves sem volt a fia, amikor a férje meghalt... Egyetlen öröme, az a gyermek. Mit gyermek, hiszen egyetemista volt Budapesten!

— Szorgalmas fiú! Mondják, soha egyetlen fillért nem fogad el itthonról, inkább ő küld még... Tanítványai vannak, meg borítékcímzéseket vállal, fél éjszaka dolgozik a tanulás mellett...

— Tanárnak készült, de hát ez a háború!... Remélem, nem fertőzték meg holmi kinti felforgató eszmék? Legalább van, aki támogatja az édesanyját...

— Hát nem sokat van otthon... Azt mondják — hajolt közelebb társához a hölgy — belépett a szociáldemokrata pártba és ott tölti minden idejét...

— De azért — mosolygott a másik — azt is beszélik, vőlegény. Ritkaság, hogy mostanában esküvőről halljunk... a férfiak fronton vannak, a lányaink meg agyonkézimunkázzák a kelengyéjüket, s mégsem jön egy vőlegény!

Mathejka Jánost — akiről a váci sétálók beszéltek —, hadifogsága idején valóban „megfertőzték" az új eszmék. A fronton rengeteg nyomorúságot látott. És meglátta, hogy a szegény ember a világ bármelyik részén él is, közös sorsú — elnyomott, kizsákmányolt. Hallotta az Aurora sortüzét. És hallotta Lenin beszédeit. Amikor csere segítségével hazaérkezett, 1918-ban, nálunk is nagy változások kezdődtek. Ahhoz, hogy a hatalom a dolgozóké, munkásoké legyen — fegyver kell. Jól tudta ezt Mathejka János és 23 évesen, 1918-ban munkáskarhatalmi századot szervezett Vácon. 1919-ben, a Tanácsköztársaság kikiáltása után, a városi direktórium tagja lett. Azt a feladatot kapta, hogy az oktatás ügyét vegye kézbe. Ő irányította az egyházi iskolák államosítását. Ez bizony a vallásos érzelmű Vác városában nem volt könnyű feladat!

A Mathejka család köztiszteletnek örvendett. Az édesapa katonatiszt volt, de korán meghalt. Az édesanyával rokonszenvezett a város.

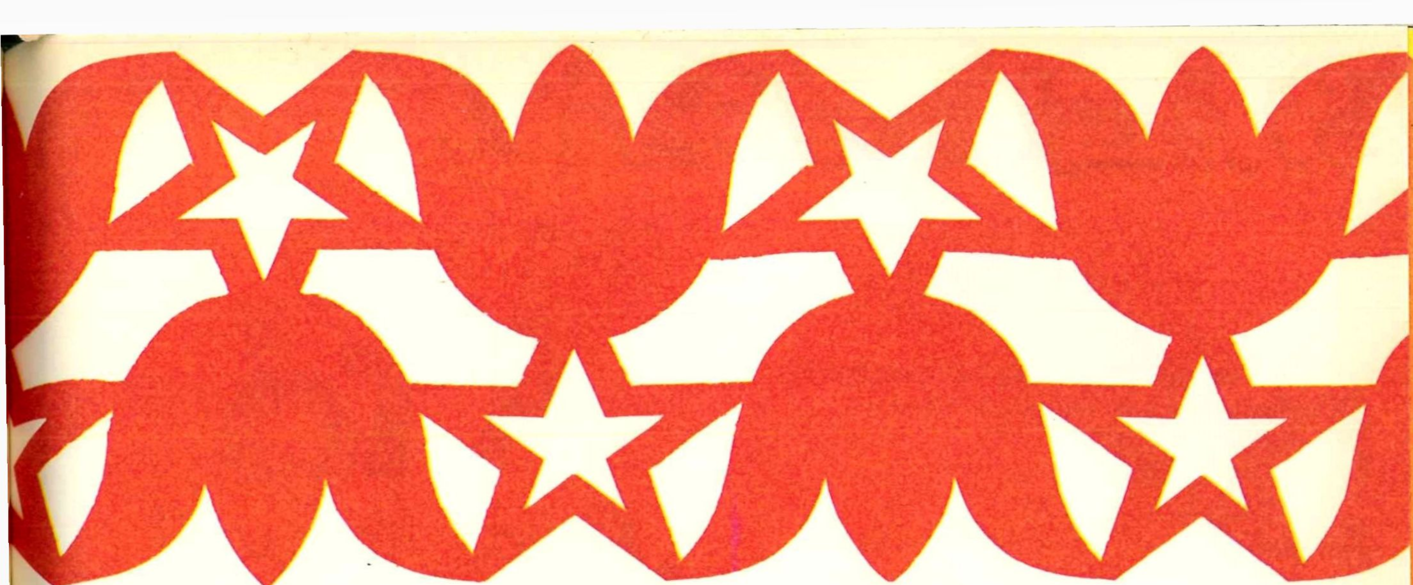
Mint tudjátok, a Tanácsköztársaságot 133 dicsőséges nap után leverték. A haladó embereket, kommunistákat, akik embertársaikért küzdöttek, elfogták, börtönbe zárták. Volt, akiket tárgyalás, ítélet nélkül kivégeztek...

1919. augusztus 9-én, tehát alig egy héttel a Tanácsköztársaság leverése után Mathejka János a váci fegyházba került. Egyik éjszaka megzörgették cellája ajtaját. A különítményes fehér tiszt urak tíz foglyot hurcoltak magukkal. Végighajtották őket a sötétségbe dermedt városon. Halálra ítélték valamennyiüket.

Vácnak Hétkápolnának nevezett része különösen Mária napi búcsú idején látogatott. A Duna közel van, és szép az erdő is...

Azon az augusztusi éjszakán ide kísérték a tíz forradalmárt — közöttük Mathejka Jánost. És eldördült a sortűz...

A tíz közül csodával határos módon Mathejka

János életben maradt. Amikor ájulásából magához tért, már hajnalodott. Mellén és a fején sebesült meg. Csend volt körülötte — a halál csendje. Ahogy magához tért, elvánszorgott a menyasszonyához, aki a közelben lakott.

Milyen lehetett a viszontlátás? Milyen lehet az, ha gyertyafénynél, imádkozva és zokogva siratnak valakit? És akkor a holtnak vélt bekopog a hátsó bejáratnál — nehogy mások meglássák?

Gondozták, ápolták — de hiába, fegyveresek zörgettek, akik a vérnyomok után rátaláltak ismét. Mathejka újra fogoly lett. De megölni, kivégezni nem merték — a közvélemény annyira Mathejka mellett állt, hogy életfogytiglani fegyházra ítélték. Édesanyját és menyasszonyát soha többé nem láthatta. Anyját távoltartották tőle a rendelkezések, menyasszonyát pedig annak a családja. Felejteni kellett neki, és gyorsan férjhez mennie. Ez is életfogytiglani ítélet volt a számára...

Egyszer már a Vöröskereszt cseréje megmentette Mathejka Jánost a világháborúban. 1921-ben pedig a Szovjetunió fogolycsere-egyezményének köszönhette szabadságát...

Amint Moszkvába megérkezett, teljes lendülettel munkához látott. A Marx—Engels Intézetben dolgozott. Mivel újságíró és szerkesztő volt már itthon is egy darabig, és magyar-történelem szakos tanár — odakint elsősorban irodalommal foglalkozott. A Proletár Írók Szövetségének lett a tagja. Kezdeményezte, hogy legyen ennek egy magyar szekciója — részlege. Később a Gorkij Világirodalmi Intézet igazgatóhelyetteseként munkálkodott. Gorkijt, Majakovszkijt fordított magyarra. 1925-ben, éppencsak harminc esztendősen, szerkesztésében megjelent az első orosz nyelvű, magyar költőket és költeményeket ismertető Magyar Forradalmi Költészet című versgyűjtemény. Fáradhatatlanul dolgozott, éjjel-nappal. Politikailag magasan képzett, nagyon művelt ember volt. Igen — volt, mert egészen fiatalon, 43 esztendősen halt meg 1941-ben.

A város nem sokat tudott róla — de emlegették. A Hétkápolnai Mária-búcsúkon csakúgy, mint a hölgyek délutáni kávézgatásakor és a váci fegyházban, a kommunista politikai elítéltek.

Vác 1944. december 8-án felszabadult.

Egy húszesztendős kiskatona ízes magyar nyelven kérdezősködött a járókelőktől. Egy utcát és egy házat keresett.

Idős, őszhajú asszony nyitott néki ajtót. És akkor a fiatalember megmutatott egy fényképet. Mathejka Jánosét.

— Az édesapám — remegett a hangja — és akkor, ön...

Nagyanya vagy unokája, a felszabadító hadsereg kiskatonája sírt-e jobban az örömtől?... Boldog volt a nagymama. Ez a boldogság nem tartott soká; hamarosan elköltözött a Naszály alatti akácos kis temetőbe...

És az unoka?

Itt él közöttünk. A budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem orosz nyelvű tanszékének munkatársa. Egyszerű ember. Csak a neve elgondolkoztató: Mathejka Március... Talán arra a régi, 19-es márciusra emlékezve választotta ezt a szokatlan nevet az édesapja?

Az édesapja nevét szocialista brigádok viselik a városban, ahol a munkásőr zászlóaljnak is Mathejka a neve...

Nemrég Vácon jártam. A fiamat látogattam meg, aki ott katonáskodik és éppen annyi idős, mint az a kiskatona, Vác felszabadításának idején. Egy utcanévre és emléktáblára figyeltem fel: Mathejka János neve állt azokon. A város így is őrzi emlékét.

ŚWIERSZCZYK

Lengyelországról

Alakja nagyjából szabálytalan négyszög.
Területe 311 730 négyzetkilométer,
vagyis körülbelül
három és félszer akkora,
mint Magyarországé.
Népessége is hasonlóképpen alakult:
34 millióan lakják,
háromszor annyian, mint a mi országunkat.
Legnagyobb folyója
az egész országot átszelő Visztula.
Fővárosa: Varsó
Földrajzi érdekessége:
az ország területének egy százalékát
tavak foglalják el.

Swierszczyk

Ez az első pillantásra
kibetűzhetetlen és kimondhatatlan szó
azt jelenti lengyelül, hogy tücsök.
Ugye, egy gyermeklapnak
éppen megfelelő cím?
A Swierszczyk ugyanis a KISDOBOS
lengyel testvére,
s amint az testvérhez illik,
hasonlít is rá, meg nem is.
1945. május 1-én jelent meg először
a Swierszczyk. Azóta minden héten
tizenhat oldalon kínál
színes látni- és olvasnivalót lengyel
pajtásaitoknak.
Szép, érdekes történetekkel, versekkel,
izgalmas, tanulságos mesékkel
tartja fogva olvasóit.
De találni benne ötletes fejtörőket,
tréfás, de nem túl nehéz rejtvényeket,
képtörténeteket, riportokat,
sok színes képet, fényképet,
sőt gyerekrajzot is.
És, akár a KISDOBOS, a Swierszczyk is
közöl részleteket
a kisiskolások leveleiből.
Hétszázezer példányban jelenik meg,
s ez a rengeteg újság
el is fogy minden alkalommal.

Bolesław Zagała

A TÓ kellős közepén

ford.: Sebők Éva

Éjjel érkeztünk a tresnai tóhoz. Már arra sem emlékszem, magam vetkőztem-e le, vagy vetkőztetni kellett, úgy kifárasztott az utazás.

Reggel napsütésre ébredtem. Aput sehol sem láttam. Hallgatódzni kezdtem. Az udvar felől méltóságteljesen zúgott az erdő. Kiugrottam az ágyból, és máris ott termettem az ablaknál. A hullámos tótükörben ezernyi fénnyel verődött vissza a nap. A vízen csónakok suhantak, szélduzzasztotta vitorláik oly feszesek voltak, mintha frissen vasalták volna őket.

— Apu mindig ilyen rossz vicceket csinál velem — mormogtam duzzogva. — Hiszen azért utaztuk be a fél világot, hogy most ittússzunk, meg mindenféle mást csináljunk. És akkor itthagy engem aludni, ő pedig megy, mint ki jól végezte dolgát!

Nyikorgott az ajtó. Apu volt: pullóverben és rövidnadrágban.

— Te még fel sem öltöztél? A csónak meg már vár a kikötőben.

Sietni kezdtem. Apu azonban ellenőrizte, hogy ki ne maradjon semmi. Fogat kellett mosnom, be is ágyaztam. Reggeli után, mikor végre kimentünk a vitorláshoz, maga csatolta rám a parafa úszóövet. A csónakban már ült egy kedves házaspár.

— Többen kell, hogy legyünk — magyarázta apu —, mert kellő terhelés nélkül könnyen felborul a csónak.

Indultunk. A szélhajtotta csónak halk csobbanásokkal szelte a hullámokat. Az erősebb széllökések a víz felé döntötték a vitorlát, és olyankor volt a száguldás a legnagyszerűbb. Apu fogta a kormányt, és ő adta ki az utasításokat. Jókedvűen jelezte előre, hogy mit fogunk majd látni a következő, vízbenyúló földnyelv mögött. A néni, aki oldalt ült, egyszercsak megszólalt:

— Ugye, minden évben itt nyaralnak a tónál?

— Dehogy — válaszolta apu. — Már nem is emlékszem, mikor voltam itt utoljára. Sok-sok éve.

— Az lehetetlen. Tréfál talán? Akkor hogyan

ismerheti olyan jól a tájat? Hiszen ez az egész tó csak alig pár éve létezik.

— Tetszik tudni, néni, kérem — elegyedtem a beszélgetésbe —, az úgy van, hogy apukám egész életében ennek a tónak a fenekén járt. Vagyis egészen addig, míg nem kezdték építeni a gátakat. A nagymamámnak itt volt a háza meg a kertje. A tó kellős közepén.

A néni olyan borzasztóan csodálkozott, hogy most már végig el kellett mondanom mindent.

— A nagymamának nagyon tetszik az új ház is, ahol most lakik, sőt, azt mondja, ott még jobb a föld és a lakás is tágasabb. Csak a szilvalekváros köcsögjét sajnálja.

— Miféle szilvalekváros köcsögöt? — álmélkodott a néni.

— Hát, mert amikor már lezárták az utat és a folyó vize emelkedni kezdett, a nagymama kiköltözött, apukám rakta fel a teherautóra a holmikat, és valahogy ottfelejtette azt a szilvalekváros köcsögöt. Nagymama most már azt mondja, hogy a lekvár még csak hagyján, de a köcsögért nagyon fáj a szíve, soha többé nem lesz olyan kedves köcsögje.

Abba kellett hagynom az elbeszélést, mert újabb, heves szélroham jött, apu már nem bírta elfordítani a kormányt, a többiek nem lazítottak a vitorlán, és csaknem felborultunk.

Aztán mindnyájan nevetni kezdtünk, és nagyon vidámak voltunk.

Később, mikor már kettesben maradtunk, apu váratlanul így szólt:

— Tudod mit? Van egy ötletem. A zywieci vásáron veszünk egy szép, mázas köcsögöt a nagymamának. Talán megvigasztalódik, amiért a régi odalett.

Mira Jaworczakowa

Az elvarázsolt galambok

Sok a galamb Varsóban is, Gdanskban is, Poznanban is, de elvarázsolt galambok — csakis Krakkóban élnek. Van, aki tud erről, van, aki nem. Azok, akik tudnak róla, így mesélik:

Egyszer régen az ifjú Henryk fejedelem, aki akkor Krakkóban uralkodott, magához hívatta bölcs tanácsadóit a Wawelbe — így hívták a királyi várat:

— Kérlek, segítsetek nekem!

— Ugyan, miben segítsünk, felséges úr? — kérdezték a bölcsek.

— Adjatok tanácsot — felelte a fejedelem. — Hazánk java azt kívánja, hogy messzi földre utazzam, de üres a kincstáram. Az utazáshoz aranyra van szükségem, nekem és udvartartásomnak, de nem tudom, honnan szerezhetnék.

A tanácsadók sokáig hallgattak, fontolgattak valamit magukban, végül így szóltak:

— Országunkban nagy a nyomor: a hercegek és nagyurak egymással hadakoznak, a nép meg ínséget szenved. Senki sem ad neked aranyat az útra, felséges úr. Ha csak varázslattal nem szerzel. A Vadaskertben él egy boszorkány, ahhoz menj el...

Sötét éjjel ellátogatott a fejedelem, csapata kíséretében, a boszorkányhoz. Az meghallgatta a kérést, majd bólintott ősz fejével:

— Megkapod az aranyat, Henryk úr, ha beleegyezel, hogy csapatod ifjait madarakká változtassam. Galambokká lesznek és azok is maradnak visszatérésed napjáig.

— Galambokká változtatod a barátaimat? Soha! — háborodott föl a fejedelem.

— Egyezz bele, felség! — kiáltották az ifjak. — Szívesen magunkra vesszük a madáralakot, ha te ezzel segítesz a hazán!

És másnap reggel, alighogy útnak indult Henryk úr, aranyrakományos szekereivel — szürke galambraj röppent le a piactérre.

— Hogy kerültek ezek ide? — csodálkoztak a krakkóiak. — És vajon mit csinálnak itt?

Várnak. Máig is várják a fejedelmet, aki elpusztult valahol messze, a hosszú úton.

Ha kimégy a piactérre, megállsz a Posztócsarnok előtt és kinyújtod a kezedet — mindjárt köréd szállnak. Fejed fölött csattogtatják szárnyaikat, néha válladra is ül valamelyik és egyenest a füledbe burukkolja:

— Hallottál valamit a mi Henrykünkről? Mikor jön már, hogy visszavarázsoljon bennünket?

A másik meg azt kérdi galambnyelven:

— Ismered már a történetünket? Igen? És más meséket is tudsz még Krakkóról? Mert ha tudsz, kérrrünk szépen, mondd el rrrrögtön, hadd örrrrrüljünk...

Barbara Lewandowska

Kisdobos-színház

Petrezselyem? Mire jó ez?
Hamupipőke — minálunk!
Vén banyát kukoricából,
kérőt — répából csinálunk.

Tökből készítjük a hintót.
Uborka? A bakra ő megy.
S a levélke? Színházunkban
a levélke — belépőjegy!

Polgár István fordítása

Tadeusz Kubiak

Gyerekek vagyunk mi

Gyerekek vagyunk mi,
A napfényt, ha árad,
Szeretjük a csízdalt,
A susogó fákat.

Örülünk, ha ránk néz
Anyánk mosolyogva,
Ha az ablakunkban
Ott a hold korongja.

Fának, susogáshoz,
Csíznek, fújja kedvvel,
Mindenütt e földön
Békés nyugalom kell.

Napnak, hogy süthessen,
Holdnak, nézdelhessen,
Hogy jókedvű fákon
Víg dal fészkelhessen . . .

Hogy több ház nőhessen,
Addig, míg a felleg,
Egymást szeretniük
Kell az embereknek.

Polgár István fordítása

Barbara Lewandowska mese az Aranykacsáról

Horváth Mária rajzai

Fenn is nagy-nagy kékség, lenn is nagy-nagy kékség, mert lenn kéklik a Visztula, fenn meg — az ég csillog-villog.

Itt fut fel lejtősen a kis Tamka utca.

Valamikor régen itt járt egyszer Gáspár. Cipészlegény volt, de — maga mezítláb járt, mert csak a szegények bocskorát talpalta.

Ment Gáspár az úton, s vidáman tűnődött:

„Ha mindig így vándorolnék, tán az égbe is feljutnék! Arany csillagot halásznék, jaj, akkor de gazdag lennék!"

S ahogy megállt, mert elfáradt — meglátott egy ódon várat, s felcsendült egy furcsa nóta, mintha hegedűhang szólna:

— Ha bátor vagy, ha erős vagy, megszerezheted magadnak itt az Aranykacsa kincsét! Ezer legény próbálta már — de hiába, ha inába szállt mindnek a bátorsága. Mind elszelelt — úgy futottak, hogy kis híján orra buktak, cipőt, bocskort is lerúgtak!

— No, énrajtam bocskor nincsen, megnézem hát azt a kincset — egy életem, egy halálom!

Benn a várban, mint egy álom: csupa cipő, csupa bocskor! Gáspár nézte s úgy csodálta, hogy közben a mindenféle szörnyet, sárkányt meg se látta. Itt egy saru, ott egy csizma — így jutott el egy nagy tóhoz. Tó tükrén — az Aranykacsa, köröskörül — kincs ezernyi! Megszólal az Aranykacsa, szép hegedűhangon mondja:

— Nesze, itt egy zsák pénz. Költsd el, de magadra, csak magadra! Alkonyatkor meg jöjj vissza, s ha fillér sem lesz zsebedben, neked adom minden kincsem!

Azzal eltűnt, mint a kámfor, s csak a pénzes zsákja állt ott.

És vett Gáspár mindenfélét: szöget, cukrot, szép ruhákat! Meg körhintát! Hintót — hármat! Sok süteményt! Kismadarat! Amíg végül a zsebében csak egy huncut garas maradt.

S hát, ott ült egy szegény koldus, s azt a huncut garast kérte, nyűjtotta a kezét érte. Gáspár meg úgy megsajnálta, hogy — a saját új cipőjét, kabátját is odaadta, ráadásnak a garasra.

Dörrent egyet! Villám lobbant! A vén kastély megrázkódott, megnyílt a föld, s a sok kincset mindenestül — hamm, benyelte!

— Bánom is én! — mondta Gáspár. — Hiszen mit ér az egész kincs, ha nem oszthatom meg mással?

Varsó városában ma is létezik a Tamka utca. Mellette — az öreg kastély. Előtte — az Aranykacsa, régi idők emlékére. Zeneiskola van itt ma, és a kacsa üldögélve hallgatja, hogy milyen szépen zeng ott benn a hegedűszó. Aki nekem el nem hiszi — maga járjon majd utána.

Hőstett

Hárman császkáltunk együtt a „Várban", a Kossuth utcai félig lebontott öreg házban. Marci övére kötötte műanyagkardját, Robi dugós puskáját hozta magával.

— Én leszek Garibaldi! — kiáltotta Marci és megrázta kardját.

— Én meg Türr István leszek — csatlakozott Robi.

Együtt állt a vörösingesek serege, készen a harcra a szabadságért az utolsó csepp vérig. Én még egy ideig tanácstalanul álltam.

— Hát én ki legyek? — Marci is Robi is hamar megtalálta a hős tábornok nevét, hiába törtem a fejem, senki mást nem ismertem az olasz szabadságharcból. Annyit tudtam, hogy a mieink leverése után Kossuth és Bem honvédei közül sokan folytatták ott a harcot. Olasz lobogó alatt magyar szabadságért.

— Én a „Pali fiam" leszek.

— Jó! Az ki?

— Hát... Garibaldi hűséges testőre.

— Az jó. — Most már jöhetett az ellenség. Eleinte kicsit röstelkedtem, hogy csak ilyen kitalált nevem van, de aztán megszoktam. „Garibaldi" — vagyis Marci — rendes volt.

— No, Pali fiam, lessen ki a lőrésen! Sokan vannak-e az ellenségek?

— Igenis, tábornok úr! — s szaladtam az ablakhoz. Óvatosan kikémleltem.

— Hírük-hamvuk sincs, tábornok úr, félnek tőlünk a gazok.

— Addig megerősítjük a várat. Vigyázzon Garibaldi tábornok úr, nehogy aknára lépjen! — utasított Türr István, s kerülgettük a leomlott téglákat. Egy letört ablakkilincset magamhoz vettem.

— Most már jöhetnek, van pisztolyom!

— Lessen ki újra, Pali fiam! — Most már óvatosabb voltam, meggörnyedve osontam vissza a hátsó szobákból az utca felé.

— Jönnek, tábornok úr, jönnek! — Azonmód leborultunk a porba. Garibaldi Türrhöz fordult.

— Tábornok úr, sokszoros a túlerő.

— A magyar légió nem hátrál. Megvédjük a szabadságot!

— Hős fiaim vagytok! Felvirrad a szabadság napja a ti hazátokban is!

És még ilyeneket beszélgettek, de én már mással voltam elfoglalva.

— A tábornokokat meg kell menteni! — Kikúsztam a szobából, óvatosan körbekúsztam a bogánccsal, papsajttal benőtt kertben.

— Hátba támadom a gaz ellenséget! — s a kert végébe kerültem, lábam égette a csalán, kezemet éles kő sebezte. — Nem vettek észre. — Pisztolyom töltve. Mögéjük settenkedtem.

— A haza és szabadság nevében adjátok meg magatokat. Éljen a szabadság!

Az ellenség reszketve nézett hátra.

— Féltek, ugye? Kossuth dobosától, Garibaldi testőrétől? Fegyvert lerakni!

— Megadjuk magunkat, csak kegyelmezz életünknek!

— Szabad haza bírósága ítélkezik felettetek! Lódul-jatok be a vár tömlöcébe!

Vagy száz ellenség, köztük ezredesek meg kapitányok sápadtan teljesítették parancsomat.

— Tábornok úr, győztünk! Előjöhetnek!

— Jól van, Pali fiam! Büszke vagyok rád — szólt Garibaldi. Melléről vette le, tűzte puskagolyó pörkölte zubbonyomra a kitüntetést.

— Most már pucolás fiúk! Becsuk az üzlet és még szögmérőt kell venni holnapra! Szorulunk Balogh tanár bácsitól, ha nem lesz!

Futottunk, ahogy tudtunk, porzott az út lábunk nyomán.

Vitéz Jancsi mesebeli kisdobos

Kedves Coffi! Képzeld, baj van Pocakkal! Be kellett írnom a nevét az Oroszlán őrs naplójába, az utolsó oldalra.

Próbáltam segíteni neki. A múlt héten minden reggel érte mentem – így aztán minden reggel ketten késtünk el... Kérlek, segíts! Írj neki!!! Üdvözöl egy aggódó Paprika

Szia, Pocak! Hallom, hogy folyton-folyton elkésel. Nem értem, hogyan csinálod. Kíváncsian várom a válaszodat! Coffi

Coffikám én sem értek semmit. Van egy nagy vekkeróránk és az minden reggel ½ 7-kor csenget. Fel is kelek időben – aztán mindig közbejön valami, hol otthon hol útközben.

Szeretettel üdvözöl bánatos barátod: Pocak.

Kedves Pocak! Találtam a számodra egy csodaórát! A mamám éppen ki akarta dobni, mert állandóan siet 10 percet. Idesüss: 10 perc sietés + 10 perc késés = pontosság! Elküldöm neked! Minden jót kíván Coffid

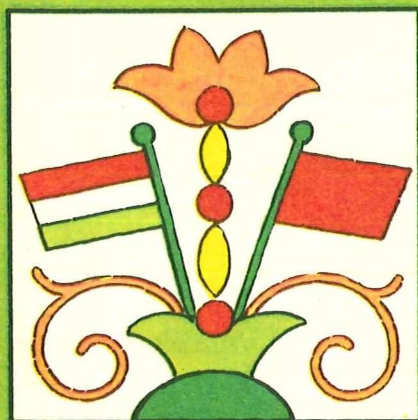
Kedves Coffi! Itt látható az Oroszlán őrs naplójának első oldalán a legújabb beírás. Köszönőjük, szia, szia! Pocak, Paprika

Marék Veronika munkája

Dobra verjük

Ünnep-nap-tár. Március 8. — a Nemzetközi Nőnap. A lányokat, asszonyokat köszöntik a férfiak ezen a napon szerte a világban.

Hazánk határain kívül a nőknek még sok helyütt harcolniuk kell egyenjogúságukért. Gondoljunk rájuk is tisztelettel és szeretettel ezen az ünnepen.

Március 15. — az 1848-as forradalom és szabadságharc évfordulója. Az ifjúság — a „márciusi fiatalok" — kezdeményezésére, a pesti nép ezen a napon lerázta a szolgaság láncait, s elkezdődött a másfél évig tartó szabadságharc.

Március 21. — az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulója. Hazánkban 133 napig a dolgozó nép kezében volt a hatalom. A Tanácsköztársaság dicső harcainak emlékét szeretettel ápoljuk.

A KISZ-tagoknak külön is nevezetes a Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulója. Húsz évvel ezelőtt, 1957. március 21-én fontos kongresszust tartottak a fiatalok. Itt határozták el — a kongresszus ki is mondta — hogy szervezetüket Kommunista Ifjúsági Szövetségnek nevezik.

Arról se feledkezzetek meg, hogy közeledik legnagyobb nemzeti ünnepünk, április 4. Ha eddig még nem tettétek, nézzetek utána, mit vállaltatok az ünnep tiszteletére. Egyben ellenőrizzétek, ki, hol tart a vállalások teljesítésében.

Üzenő-téka. Ma már kevesen ismerik a jelentését a téka szónak. Mit mond róla A magyar nyelv értelmező szótára?

„Kb. egy méter magas, falba illesztett vagy falra akasztható, ajtóval ellátott, zárható, rendszerint népi díszítésű szekrény üvegek, poharak, néha könyvek elhelyezésére." — Mellékletünk egy ilyen kicsinyített tékát mutat be nektek. Hogy elkészítése egyszerű legyen, a polcoknak nincs mélysége, csak ragaszszuk a polcokat. Így is mögé helyezhetők a kivágott tányérok, korsók. De másra is használhatjátok a tékát, pl. fényképtartónak, sőt, üzenet közvetítésére is alkalmas. Aki hazamegy, kinyitja a téka zárját és megtalálja benne a cédulára írt üzenetet: ide mentem, ezt csináld meg stb.

Fogjatok hát hozzá, vágjátok ki a rajzokat, hajtogassátok össze a szekrénykét. A bal oldali fedőlapot a becsukott ajtóra, a jobb oldali ajtót pedig hajtogatás után ragasszátok össze. A polcokat a pettyel jelölt fehér csíkokra ragasszátok fel. Hogy a téka zárható legyen, a fekete S pánt fehér karikáján fúrjatok keresztül egy iratkapcsot és dugjátok bele a bal oldali ajtó fehér karikájába. A kapcsot belül hajtsátok vissza. A másik iratkapcsot is tegyétek a kijelölt karikába. A kallantyú most már nyitja, csukja a szekrénykét és őrzi az egymásnak írt üzenetet.

Rejtvényfejtők, figyelem! Közöljük az előző három havi vagyis a decemberi, januári és februári rejtvények helyes megfejtését. Mint tudjátok, e három hónap megfejtését február végén együtt kellett beküldenetek.

December: Csillagszóró: 2 perc alatt 9 csillagszóró égett el. Keresztrejtvény: Karácsony, csokoládé. Mi a nevük? Mariska, Aladár. Mi van a zsákban? Narancs.

Január: Olvasd össze a kezdőbetűket: Boldog újévet kívánunk. Keresztrejtvény: Zimankós idő, zúzmarás fák. Képrejtvény: Új esztendő. Összekevert közmondások: Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát. Vak tyúk is talál szemet. Az alma nem esik messze a fájától. Szám-rakosgató: (megfejtés a mellékelt rajz szerint)

1	3	4	2
2	4	3	1
3	1	2	4
4	2	1	3

Február: Keresztrejtvény: Hideg szél fúj. Szerte. Keresd a városokat: Komárom, Tata, Tamási, Kocs, Szeged, Veszprém, Tokaj, Győr, Baja, Eger, Tokod. Parkírozóhely: 6 autó és 3 motorkerékpár. Rakd sorba a betűket: Hógolyózás. Képrejtvény: Farsangi mulatság.

Amelyik hónap megfejtése ezek közül hibátlan, annak megfelelő „Úttörő történelem" fotóját postán megküldjük rejtvényfejtőinknek. Akinek mind a három hónap megfejtése sikerült, a képeken kívül egy „2"-es számot is kap. Az év végén szükség lesz rá!

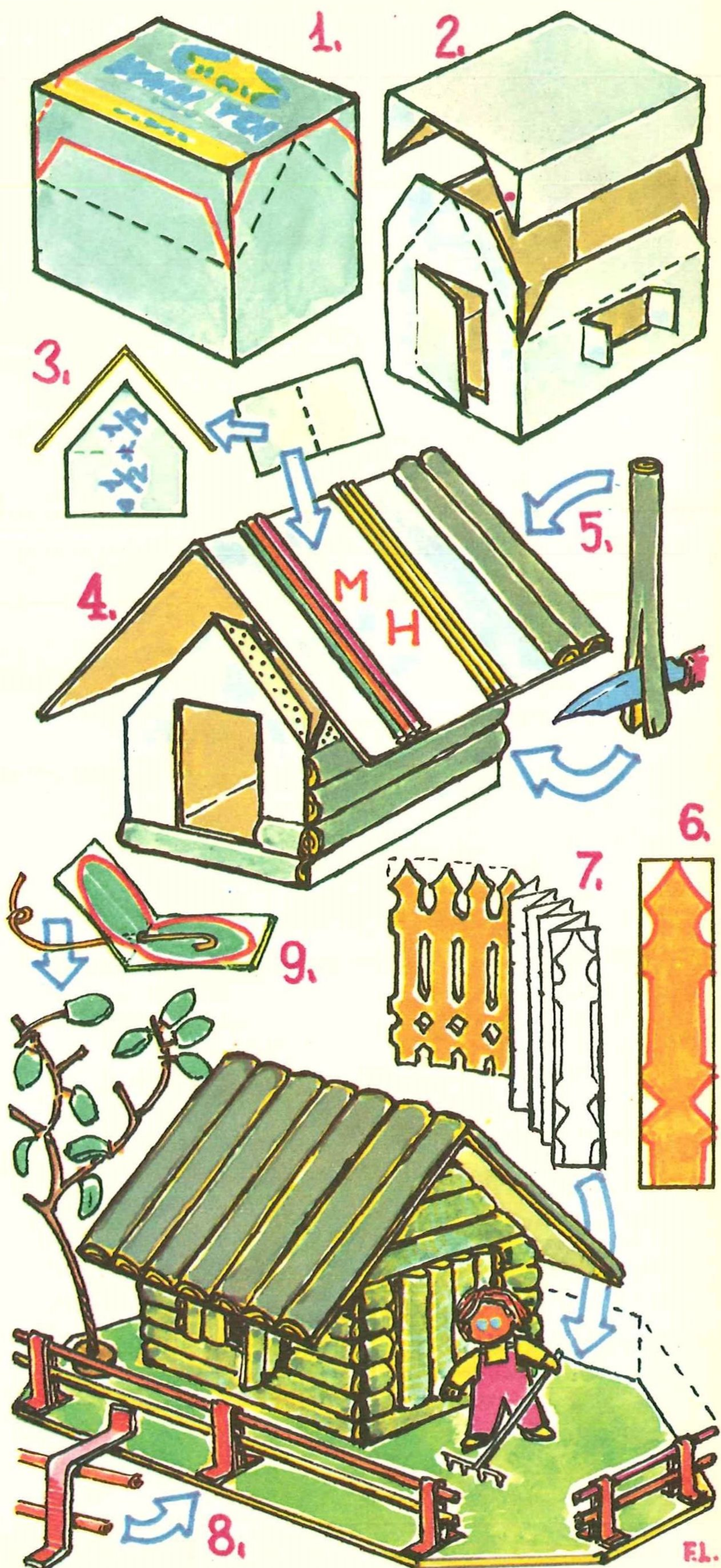
A márciustól júniusig terjedő négy hónap rejtvénymegfejtését csak júniusban kell egyszerre beküldeni. Addig gondosan őrizzétek.

Ferkai Loránt: Faházikó dobozból

A házikó dobozból készül, — rajzunkon 100 grammos teás dobozból (1.), — amelyre rárajzolod a kivágás vonalait, pirossal, s a hajlításokét, szaggatottal. Vágás előtt a doboz szétnyíló részeit ragaszd össze. A doboz ezután úgy fest, ahogy a 2. ábrán látod. Az ajtó- és ablaknyílások lehetnek teljesen nyitottak is, így egyszerűbb lesz a munkád. A ház fedele külön kartonlapból van (3.), körben mindenütt eresz-szerűen nyúljon ki; inkább nagyobb legyen, mint kicsi. A ragasztásra szolgáló csíkok bekenése után illeszd a fedelet az oldalfalakra (4.), majd száradás után borítsd be a teljes felületén.

Legigazibb akkor lesz a faházikó, ha ceruzavastag ágdarabokat felébe hasítasz (5.), és ezeket ragasztod rá a fedélre, a falakra. Az ágakat legjobb lombfűrésszel vagdosni a kellő hosszúságú darabokra. Ha sehogyan sem jutsz megfelelő ágakhoz, boríthatod a házat hurkapálcikákkal (H), vagy műanyag szívószálakkal (M) is. A kész házat ragaszd alapkartonra, farostlemezre, majd készítsd el a kerítést: harmonikásra hajtogatott rajzlapcsíkra rajzold rá a 6. ábrán levő palánkformát, vagdosd ki, ahol szükséges, majd a kinyitott kerítésharmonikát (7.) talpainál fogva ragaszd a „kert" szélére. Hurkapálcából, ágból, vagy szívószálból úgy készíthetsz kerítést (8.), hogy kartoncsík oszlopocskákhoz ragasztod azokat, majd így a helyükre.

A kert fásítása így történik: ragassz az alapra néhány parafadugóból vágott korongocskát, szúrj azokba jól szétágazó valódi ágacskákat, majd ezekre tegyél zöld papírból vágott, drótnyelekkel ellátott leveleket (9.). Ha hozzájutsz örökzöld ágacskákhoz — bukszushoz, boróka- vagy fenyőfélékhez —, használd fel ezeket. Ha egyszer majd hegyvidéken utazol keresztül, ahol még ma is építenek faházakat, látni fogod, hogy valójában a fatörzseket sarkaikon egymásba csapozzák-faragják, a tetőt pedig fából hasított „cserepekkel", zsindelyekkel borítják.

Zelena Judit 3. oszt. tanuló munkája, Kazincbarcika, Május 1. úti Ált. Isk.

Postafiók 100

Legkedvesebb leveleim márciusban. „Kedves Űr Kata! Másodikos szakközépiskolás vagyok és nagyon szeretem a gyerekeket. A húgom kisdobos, neki is sokat segítettem. Ezért a társai megválasztottak őrsvezetőnek. Nagyon megörültem. Mikor először bementem hozzájuk tartózkodóan viselkedtek. Ez azonban gyorsan megszűnt. Sokat játszunk, beszélgetünk — jó nekünk együtt! Szívesen segítenék idegen kisdobosoknak is, ha hozzám fordulnak levélben, bármilyen kéréssel. **Szabó Ildikó,** 2. o. szakközépiskola 3530 Miskolc, Bodnár u. 5.

„Kedves Űr Kata! Fiatal kisdobos korom óta olvasom a te leveleidet. Most már kinőttem a kisdobos korból, ötödikes vagyok, de nagy bizalommal fordulok hozzád. Szeretnék úgy járni, mint Keszler Terike, aki „mini-Űr-Kata" lett a te segítségeddel. Én is ajánlkozom: minden kisdobos őrsnek, rajnak nagy szeretettel segítenék. Üdvözlettel **Német Ildikó** 5. o. úttörő. 9324 Bogyoszló, Arany J. u. 53.

Mesterségünk címere. Ez a hónap az „ősi krónikások hónapja" — — háromtól is kaptam levelet egyszerre, nagy örömömre. Nagy Ida negyedikes kisdobos (6120 Kiskunmajsa, Rákóczi út 10.) szerint csupa öröm krónikásnak lenni, ha annyi dicséretet írhat be az ember a naplóba, mint amennyit az ő őrse szerez.

Szeberényi Attila (5000 Szolnok, Ságvári krt. Általános iskola) beszámol az irodalmi szakkör megalakulásáról. Harmadikos-negyedikes kisdobosok a tagjai, és beneveztek „A művészet vándorútján" című kulturális játékba.

Hasznosi Tibor másodikos kisdobost nem választották meg tisztségviselőnek. Anélkül is, magától vállalja, hogy közellakó társainak — ha betegek — megmutatja a leckét. Én nevezem ki ezennel „önkéntes beteglátogatónak" és megdicsérem segítőkészségéért. Címe: Lajosmizse, Dózsa György út 144.

Levélvárta. Szalvétagyűjtő levelezőpajtást keres Horváth Péter kisdobos, 7744 Ellend, Petőfi Sándor út 51. Richter Judit harmadikos olvasni és kézimunkázni szeret, meg levelezni, hasonló érdeklődésű pajtásokkal. Címe: 2151 Fót, Kossuth út 32. Kerekes Anna negyedikes 2531 Tokod, Flórián István u. 13., sportol és kutyákkal foglalkozik, szívesen ír tapasztalatairól annak, akit érdekel. Veres Tibor harmadikos legfőbb vágya, hogy „benne legyen címem a Kisdobosban". Teljesítem: Tibor címe 5350. Tiszafüred, Vörös csillag út. 3. Schlenker Ildikó nyolcadikos úttörő kisdobosok levelét várja. Címe: 1156 Budapest, Hevesi Gyula u. 26. Írjatok neki gyerekek, és a következő három pajtásnak is, akik eddig még nem kaptak választ, pedig a Levélvártában megjelent címekre írtak. Sárvári Marianna 4127 Nagykereki, Kossuth u. 24. Bodor Mónika 4254 Nyíradony, Debreceni út 37. Lepkó Márta 2800 Tatabánya, Szigetköz u. 4.

Kívánom, hogy mindenki találjon levelezőpajtást, és remélem, hogy a maradék híreket azért nekem is elkülditek.

Űr Kata

Rejtvényiskola

Gyufarejtvények

Pár szál gyufából nagyon érdekes és gondolkodtató rejtvényeket készíthetünk. A gyufákból háromszögeket, négyzeteket és ezekből összeállított alakzatokat rakhatunk ki. A feladat az, hogy a kirakott ábrából pár szál gyufát el kell távolítani úgy, hogy ezzel a háromszögek vagy négyzetek száma csökkenjen, és ne maradjon olyan gyufa, amelyik nem tartozik hozzá valamelyik idomhoz.

Rakjuk ki pl. ezt az ábrát (1.). Ez négy háromszögből áll. Ha így elveszünk egy gyufát (2.), három háromszög marad. Ezen az ábrán (3.) is három háromszög maradt, pedig két gyufát vettünk el. Ha három gyufát veszünk el (4.), már csak két háromszög marad, de négy gyufa is elvehető úgy, hogy kettő maradjon (5.).

Ha figyelmesen megnézitek ezt a pár példát, azt látjátok, hogy egy gyufa elvételével is meg lehet szüntetni egy háromszöget, de kettő elvételével is, vagy három gyufával egyszerre két háromszöget tüntetünk el. Ezen az ábrán (6.) egy gyufát vettünk el és egyszerre két háromszög szűnt meg.

Hasonló feladatokat készíthetünk négyzetekkel is. Ebből az ábrából (7.) egy gyufát vettünk el és a négy négyzetből három maradt. De akár három gyufát is elvehetünk és még mindig marad három négyzet (8.).

Most egy nehezebb feladatot mutatunk. 12 négyzetet raktunk ki. Három gyufát szabad elvenni, de csak 8 négyzet maradhat. Az I. és II. gyufával két négyzetet megszüntetünk, a harmadikat tehát úgy kell elvenni, hogy egyszerre két négyzet tűnjön el (9.).

Mutatunk egy szép sorozatot. Kiraktuk ezt a 10 háromszöget (10.). Első feladat: 3 gyufát vegyünk el, 7 háromszög maradjon (11.). Második feladat: 4 gyufát vegyünk el, 7 háromszög maradjon (12.). Harmadik feladat: 5 gyufát vegyünk el, 7 háromszög maradjon (13.). Negyedik feladat: 6 gyufát vegyünk el, 7 háromszög maradjon (14.). Most pedig jöjjön egy gondolkoztató feladat. Rakjátok ki ugyanezt az ábrát. Vegyetek el 4 gyufát úgy, hogy 6 háromszög maradjon. Azután vegyetek el 5, 6, 7, 8 gyufát úgy, hogy mindig 6 háromszög maradjon. Jó szórakozást!

1.

2.

3.

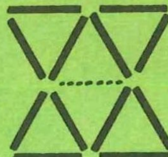
4.

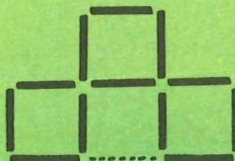
5.

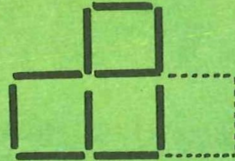
6.

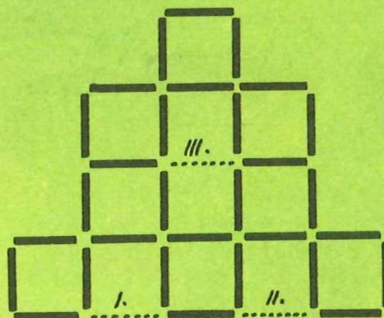
7.

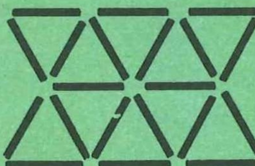
8.

9.

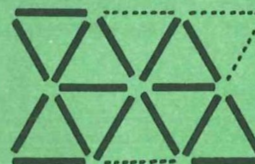
10.

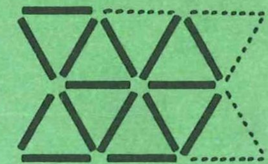
11.

12.

13.

14.

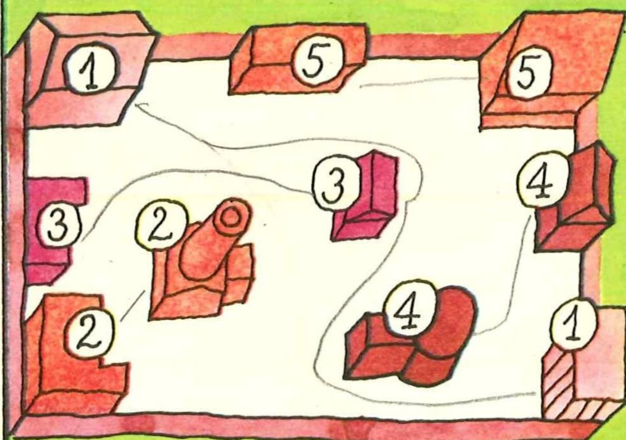

Márciusi fejtörő

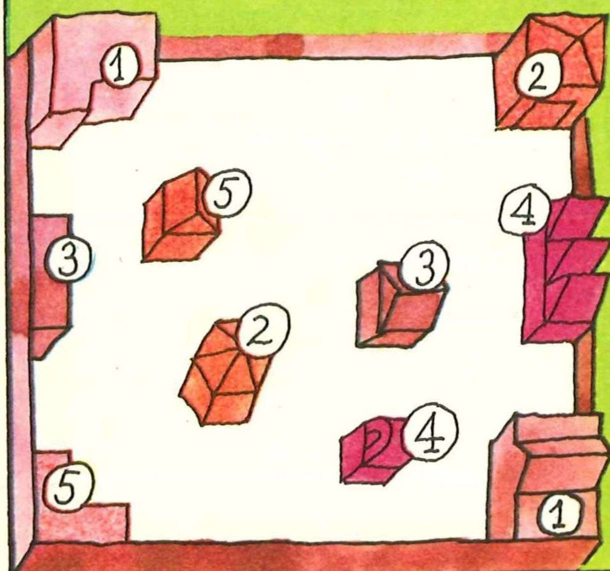
1	2	3	4	G	S	5	6	7	↴
8				■	■	9			
10			■	11	12	■	13		
14		■	15			16	■	17	
	■	18				19		■	

Szállítás a gyárudvaron

A gyár épületeit megszámoztuk. Kössétek össze az azonos számú épületeket utakkal úgy, hogy az utak sehol se keresztezzék egymást. Az udvarból kimenni nem szabad.

Ha az előző feladatot megoldottátok, oldjátok meg ezt a másodikat is. Ez nehezebb!

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. (A nyíl irányában folytatva) Most már elmondhatjuk. 8. Zseblámpában van. 9. Szám. 10. Az ember helyett dolgozik. 11. Inga vége. 13. Leánynév. 14. Jég mássalhangzói. 15. Kisgyerek mondja a húsra. 17. Ebéd vége. 18. Fejlődő.

Függőleges: 1. A vízszintes 1. folytatása a nyíl irányában is. 2. Több nem kell. 3. Fed. 4. Üzem vége. 5. Az utolsó betű. 6. Sokszor használt helytelen szó. 7. Reggeli ital. 11. Mértani test. 12. Névelővel, maró folyadék. 15. Szám. 16. Leánynév. 18. Feltételes kötőszó. 19. Fordítva ételízesítő.

Beküldendő a **vízszintes 1.** és a **függőleges 1.**

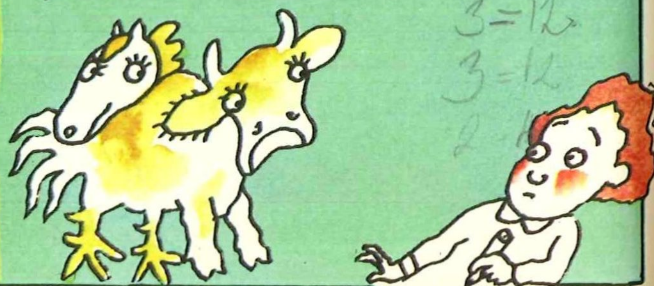
Számoljatok

Jucit meglátogatta az unokatestvére. „Hány éves vagy, Juci" — kérdezte. Juci így válaszolt:

Száz évet éltünk összesen,
Én, a papám s a nagypapám.
Apu háromszor annyit élt, mint én,
Nagyapó kétszer annyit, mint apám.
Számolj bátyám és megtudod,
Hány esztendős a kis húgod.

Fejek, lábak, szarvak

Az udvaron tyúkok, lovak és tehenek vannak. Összesen 8 fejük, 26 lábuk és 6 szarvuk van. Hány tyúk, ló és tehén van az udvaron?

Olvassátok el a 18. oldalon lévő üzenetünket!

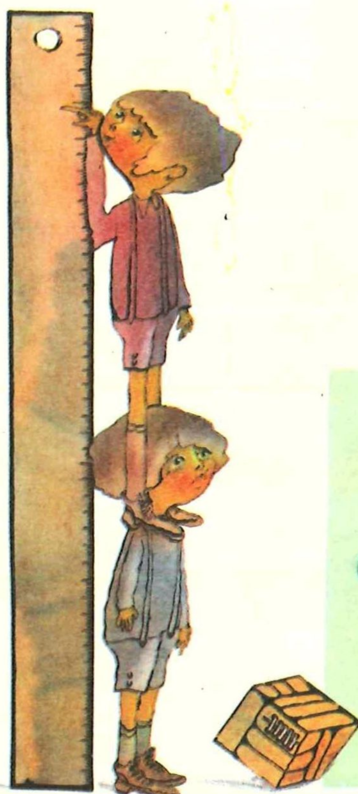
Dallos Jenő:
Tréfás mértani formák
Téglalap

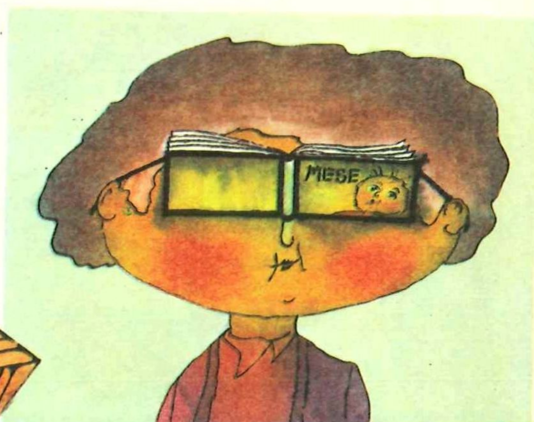

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXVI. évf. 3. sz.

Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 664-373

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Dr. Petrus György

Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodájánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámlára.

Megjelenik évenként tíz alkalommal.

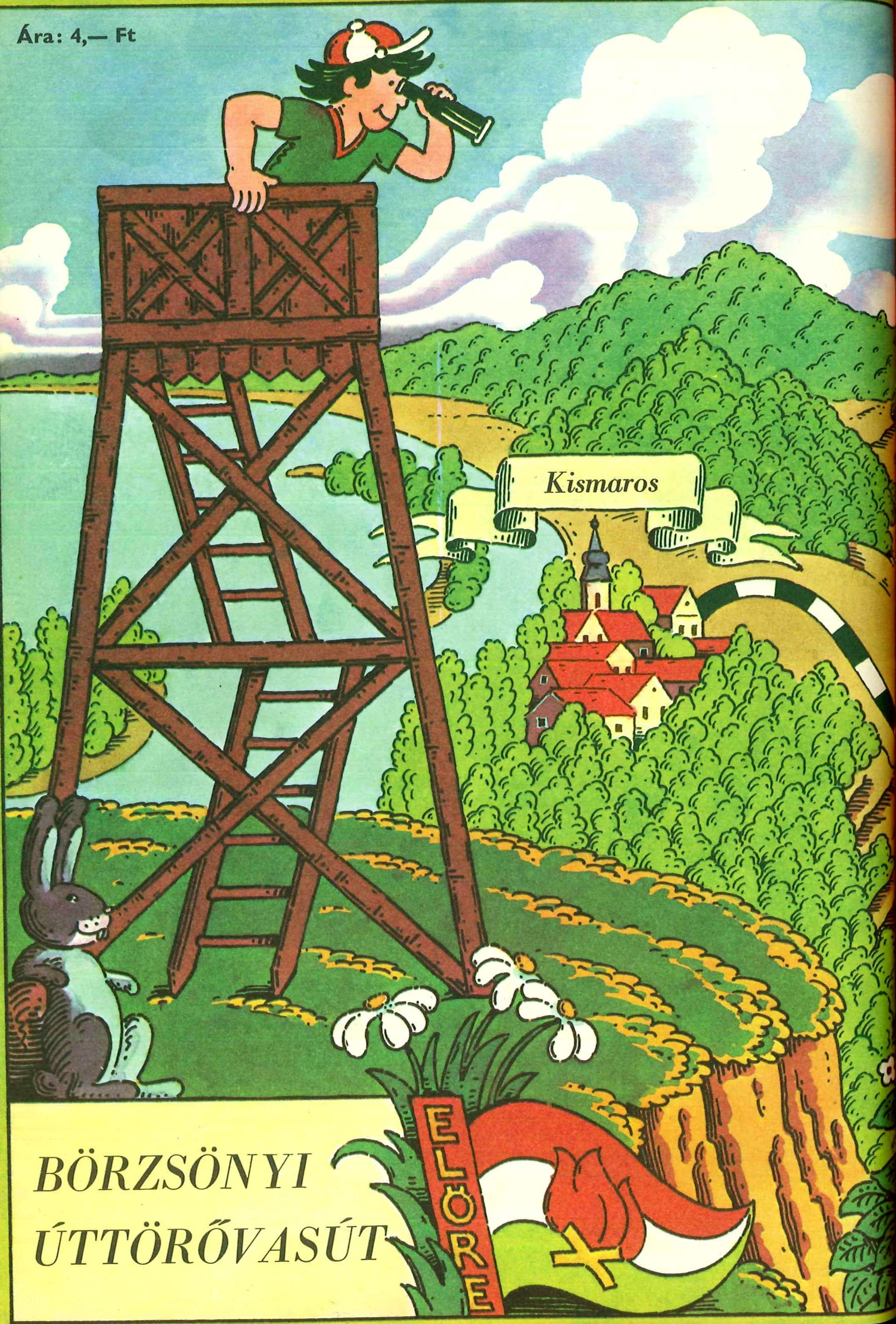
Előfizetési díj 1 évre 40,— Ft, I. félévre 24,— Ft, II. félévre 16,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.

Készült a Kossuth Nyomdában 76.1276. Felelős vezető: Monori István vezérigazgató.

INDEX: 25.442

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlap Vida Győző munkája.

Ára: 4,— Ft
Kismaros
BÖRZSÖNYI ÚTTÖRŐVASÚT
ELŐRE